

Entomologie Labských pískovců Entomology of the Elbe Sandstones

Multijubilejní konference pořádaná pro instituce ochrany
a výzkumu severočeské přírody
Multi-anniversary conference organized for institutions of protection
and research of north Bohemian nature

Prysk, 22. listopadu 2024 / November 22, 2024

Abstrakt. Pro instituce ochrany a výzkumu severočeské přírody byla v Prysku 22. 11. 2024 uspořádána konference **Entomologie Labských pískovců**. Představeno bylo několik významných témat současného poznání hmyzu Labských pískovců. Přednášky i postershow byly založeny především na výsledcích z dlouhodobé spolupráce členů Entomologického klubu, Správy NP České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce, regionálních muzeí severních Čech i řady dalších výzkumných institucí (**Blažej 2024**). Výzkum hmyzu a aktivní ochrana přírody zde vytváří prakticky symbiotický vztah. Bohužel se ve své rozmanitosti nedostává celé zjištěné spektrum informací do praxe, ale hodnota současnosti i minulosti zůstává ve sbírkách a publikovaných vědeckých řádcích.

Abstract. On November 22, 2024, the conference **Entomology of the Elbe Sandstones** was organized in Prysk for the institutions of protection and research of northern Bohemian nature. Several important topics of current knowledge of the insects of the Elbe Sandstones were presented. The lectures and poster shows were based mainly on the results of the long-term cooperation of members of the Entomological Club, the Administration of the NP České Švýcarsko and the PLA Labské pískovce, regional museums of northern Bohemia and a number of other research institutions (**Blažej 2024**). Insect research and active nature conservation create a practically symbiotic relationship here. Unfortunately, in its diversity, the entire detected spectrum of information is not put into practice, but the value of the present and the past remains in collections and published scientific lines.

Jubilejní konference konaná k příležitosti 50 let vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce (1972–2022), 25 let založení Entomologického klubu při Labských pískovcích, pobočky České společnosti entomologické (1998–2023), 25 let vyhlášení Národního parku České Švýcarsko (2000–2025) a 35 let vyhlášení Národního parku Saské Švýcarsko (1990–2025).

Představeno bylo několik významných témat současného poznání hmyzu Labských pískovců. Přednášky i postershow byly založeny především na výsledcích z dlouhodobé spolupráce členů Entomologického klubu, Správy NP České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce, regionálních muzeí severních Čech i řady dalších výzkumných institucí. Předobědní blok zahrnoval přivítání a poděkování Bc. L. Blažejem všem, kdo se na přípravě a průběhu konference podíleli. Představen byl aktuální harmonogram a postershow, upozorněno na prezenční listinu, potřeby uzpůsobení přednesu příspěvků simultánnímu tlumočení a na výstupy ze samotné akce – sborník abstraktů z postershow a publikaci shrnutí konference. Originální symbolikou akce byla limitovaná edice 200 lahvových piv z pivovaru Falkenštejn, připravená k 25 letům od založení Entomologického klubu sponzorskou firmou PROREKO z Varnsdorfu. Akce byla pořádána Správou NP České Švýcarsko a Vlastivědným muzeem a galerií v České Lípě.

Prakticky všemi příspěvky bylo poukazováno na nutnou důslednost při výzkumu hmyzu, jeho sběru, selekce materiálů z pastí, determinace i publikace samotných výsledků. Kombinace zemních i nárazových pastí s dalšími standartními metodami sběru hmyzu bývají hlavní podstatou kvalit entomologického průzkumu. Kromě zachycených cílových skupin bylo několikrát poukazováno také na ostatní, mnohdy i podstatnější materiály, které je nutné z pastí zachovávat lokalizované pro další zpracování. Tato základní etika musí neodmyslitelně patřit především k výzkumu zvláště chráněných území. Hlavní podstata konference tak spočívala v prezentaci rozsáhlých výsledků získaných díky spolupráci profesní i amatérské entomologie, s využitím maxima potenciálu našich kapacit a poodhalit realitu k získání kvalitních údajů o hmyzu a jeho společenstvech. S tím souvisí jak nutnost kolektivního zpracování materiálu i následná publikace výsledků, teprve následné importování dat do

veřejných databází, stejně jako potřeba tvorby dokladových sbírek, jako determinačníchmusterů i možností revizí.

Celkově se konference Entomologie Labských pískovců zúčastnilo 64 lidí ze 17 institucí, z toho celkem 25 členů Entoklubu, včetně čtyř přítomných pouze v sobotní části, resp. na sobotním 36. setkání Entoklubu. Příprava byla velmi náročná, ale díky sympatickému zázemí, toho času zasněžené obce Prysk, zkušeným překladatelům Mgr. P. Sochové a P. Kumpfemu, cateringu K. Šmída a kolektivu z penzionu Koruna, skvělé grafické práci J. Berana (fa SAUNEO), fotografické dokumentaci konference V. Sojkou a přispěním řady dalších, se vydařila pro severočeskou entomologii historická akce, na níž jsou již nyní velmi pozitivní ohlasy, např. prakticky okamžité 2. vydání sborníku z postershow.

Během sobotního 36. setkání Entoklubu byl již v úzkém kruhu kolegů oceněn Zdeněk Lust (Rožany), který dlouhodobě dokladuje zástupce většiny hmyzích skupin na Šluknovsku a podílel se na zpracování nesčetného množství materiálu z expedic a výzkumů také ostatních kolegů. Slavnostně mu bylo předáno zarámované zobrazení brouka větevnička Lustova (*Diastatotropis lusti*) z Madagaskaru, popsáno na jeho počest v roce 2024 autorským kolektivem M. Trýzna, L. Blažej & J. C. Rakotonirina.

Seznam přednášek (dle harmonogramu)

- Blažej L., Trýzna M. & Černý J.: Historie a současnost entomologie Labských pískovců. 25 let Entomologického klubu – pobočky ČSE. History and the present of entomology of the Elbe Sandstones. 25 years of the establishment of the Entomological Club – the branch of the Czech Entomological Society.
- Blažej L., Benda D., Brůha P., Černý J., Černý M., Kadlec J., Macek J., Marhoul P., Preisler J., Škoda R., Tkoč M. & Vonička P.: Shrnutí monitoringu vývoje společenstva hmyzu v kůrovcem zasažených podmáčených smrčínách Labských pískovců. Summary of the monitoring of the development of the insect community in bark beetle-affected waterlogged spruces of the Elbe Sandstones.
- Moravec P., Vonička P. & Blažej L.: Výskyt střevlíka *Carabus auratus* v severních Čechách (resp. ČR). Occurrence of the ground beetle *Carabus auratus* in northern Bohemia (resp. CZ).
- Vonička P. & Průša M.: Předběžné výsledky průzkumů brouků vrchů Lužických hor a Ralské pahorkatiny. Preliminary results of surveys of the beetles of the hills of the Lužické hory Mts. and the Ralská pahorkatina Mts.
- Brůha P., Michalega M. & Moravec P.: Předběžné výsledky z výzkumu lužních porostů dolního toku řeky Labe. Preliminary results from the research of floodplains in the lower reaches of the Elbe River.

Seznam posterů (dle pořadí ve sborníku abstraktů)

Abstrakty z postershow shrnul v českém a anglickém jazyce sborník vydaný Správou NP České Švýcarsko a Vlastivědným muzeem a galerií v České Lípě. Kromě nákladu 200 tiskových kusů (a připravovaného 2. vydání) je umístěn **volně ke stažení** na webových stránkách vydavatelských institucí (npcs.cz a muzeumcl.cz).

- Blažej L., Trýzna M. & Černý J.: Historie a současnost výzkumu hmyzu. History and the present of insect research.
- Blažej L., Brůha P., Kadlec J., Michalega M. & Švarc M.: Nejvýznamnější saproxylictí brouci (Coleoptera). The most significant saproxylic beetles (Coleoptera).
- Blažej L., Brůha P., Strejček J. & Škoda R.: Brouci (Coleoptera) inverzních roklí. Beetles (Coleoptera) of climatically inverted ravines.
- Blažej L., Černý J., Preisler J. & Žemlička M.: Významné druhy hmyzu (Insecta: Lepidoptera, Hymenoptera & Diptera) inverzních roklí. Significant insect species (Insecta: Lepidoptera, Hymenoptera & Diptera) of climatically inverted ravines.
- Blažej L., Brůha P., Kadlec J., Moravec P., Škoda R., Švarc M., Vonička P. & Bauer P.: Brouci (Coleoptera) kaňonu dolního toku Labe (Děčín-Hřensko). Beetles (Coleoptera) of the lower Elbe Canyon (Děčín-Hřensko).
- Blažej L., Bauer P., Brůha P., Černý J., Hejduk J., Kadlec J., Škoda R., Švarc M., Vonička P. & Žemlička M.: Brouci (Coleoptera) a motýli (Lepidoptera) mokřadů v Srbské Kamenici a jejím

okolí. Beetles (Coleoptera) and butterflies (Lepidoptera) of the wetlands in Srbská Kamenice and its surroundings.

Benda P., Neckář R., Phoenix J. & Waldhauser M.: Vážky (Odonata) Labských pískovců. Dragonflies (Odonata) of the Elbe Sandstones.

Blažej L., Moravec P., Vonička P. & Vrabec V.: Ohrožený hmyz otevřené krajiny severních Čech – střevlík *Carabus auratus* (Coleoptera) a modrásci rodu *Phengaris* (Lepidoptera). Endangered insects of the open landscape of northern Bohemia – ground beetle *Carabus auratus* (Coleoptera) and lycaenid butterflies of the genus *Phengaris* (Lepidoptera).

Seznam a adresy autorů / List and addresses of authors

Lukáš BLAŽEJ (ed.), Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, náměstí Osvobození 297, CZ-470 01 Česká Lípa; Správa Národního parku České Švýcarsko, Pražská 457/52, CZ-407 46 Krásná Lípa; e-mail: blazalukas@gmail.com

Petr BAUER, Správa Národního parku České Švýcarsko, Pražská 457/52, CZ-407 46 Krásná Lípa; e-mail: p.bauer@npcs.cz

Daniel BENDA, Národní muzeum v Praze, Entomologické oddělení, Cirkusová 1740, CZ-193 00 Praha 9-Horní Počernice; e-mail: benda.daniel@email.cz

Pavel BENDA, JUROS, s.r.o., Masarykova 62/109, CZ-400 01 Ústí nad Labem; e-mail: benda@jurosul.cz

Petr BRŮHA, Hynaisova 448/11, CZ-400 01 Ústí nad Labem; e-mail: pbruha@volny.cz

Jindřich ČERNÝ, Košická 243, CZ-405 05 Děčín-Bynov; e-mail: jindr.cerny@seznam.cz

Miloš ČERNÝ, CZ-763 63 Halenkovice 1; e-mail: cerny.milos@centrum.cz

Jiří HEJDUK, Česká inspekce životního prostředí, Oblastní inspektorát Ústí nad Labem, Výstupní 508/9, CZ-400 07 Ústí nad Labem; e-mail: jiri.hejduk@cizp.cz

Josef KADLEC, Raisova 3239, CZ-407 47 Varnsdorf; e-mail: j.kadlec@tiscali.cz

Ján MACEK, Národní muzeum v Praze, Entomologické oddělení, Cirkusová 1740, CZ-193 00 Praha 9-Horní Počernice; e-mail: macjan@seznam.cz

Pavel MARHOUL, Beleco, Na Zátorce 10, CZ-160 00 Praha 6; e-mail: pavel.marhoul@beleco.cz

Miroslav MICHALEGA, Spartakiádní 272/19, CZ-400 10 Ústí nad Labem-Všebořice; e-mail: acmaeops@seznam.cz

Pavel MORAVEC, Jezuitská 6, CZ-412 01 Litoměřice; e-mail: pavel.moravec@nature.cz

Roman NECKÁŘ, Královská 869, CZ-408 01 Rumburk; e-mail: neckarwildlife@gmail.com

Jürgen PHOENIX, Ladová 155, CZ-405 02 Děčín-Křešice; e-mail: jurgen.phoenix@t-online.de

Jiří PREISLER, Vlnářská 692, CZ-460 01 Liberec 6; e-mail: preisler.blb@seznam.cz

Milan PRŮŠA, Na Vápence 812, CZ-468 22 Železný Brod; e-mail: prusa55@seznam.cz

Jaromír STREJČEK (†)

Richard ŠKODA, Energetiků 526/14, CZ-460 01 Liberec; e-mail: richskoda@seznam.cz

Martin ŠVARC, Na Pískovně 651, CZ-460 14 Liberec; e-mail: amaurops@gmail.com

Michal TKOČ, Národní muzeum v Praze, Entomologické oddělení, Cirkusová 1740, CZ-193 00 Praha 9-Horní Počernice; e-mail: michaltkoc@gmail.com

Miloš TRÝZNA, Muzeum města Ústí nad Labem, Masarykova 1000/3, CZ-400 01 Ústí nad Labem; Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta, Ústav ekologie lesa, Zemědělská 3, CZ-613 00 Brno; email: anthribidae@gmail.com

Pavel VONIČKA, Severočeské muzeum v Liberci, Masarykova 11, CZ-460 01 Liberec; e-mail: pavel.vonicka@muzeumlb.cz

Vladimír VRABEC, Na magistrále 768, CZ-280 02 Kolín; e-mail: vrabecvlada@seznam.cz

Martin WALDHAUSER, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Liberecko, U Jezu 10, CZ-460 01 Liberec; Petrovice 136, CZ-471 25 Jablonné v Podještědí; e-mail: martin.waldhauser@nature.cz

Miroslav ŽEMLIČKA, Regionální muzeum v Teplicích, Zámecké náměstí 14, CZ-415 01 Teplice; e-mail: zemlicka.mir@seznam.cz

Doporučená citace

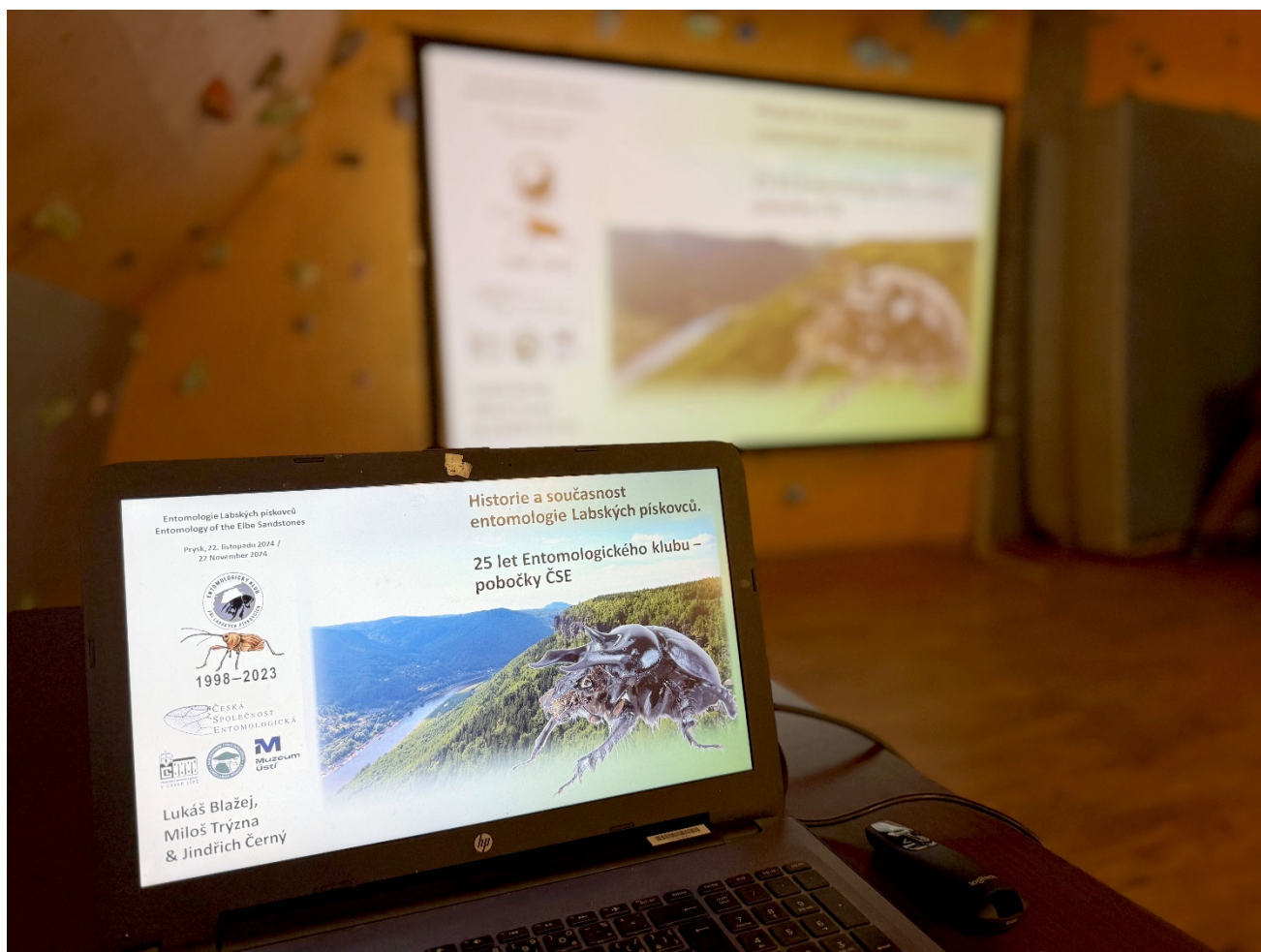
BLAŽEJ L., BRŮHA P., KADLEC J., MORAVEC P., ŠKODA R., ŠVARC M., VONIČKA P. & BAUER P.: Brouci (Coleoptera) kaňonu dolního toku Labe (Děčín-Hřensko). Beetles (Coleoptera)

of the lower Elbe Canyon (Děčín-Hřensko). Poster. In: BLAŽEJ L. (ed.): *Entomologie Labských pískovců. Entomology of the Elbe Sandstones*. Conference and poster show, Prysk, November 22, 2024.

BRŮHA P., MICHALEGA M. & MORAVEC P.: Předběžné výsledky z výzkumu lužních porostů dolního toku řeky Labe. Preliminary results from the research of floodplains in the lower reaches of the Elbe River. Lecture. In: BLAŽEJ L. (ed.): *Entomologie Labských pískovců. Entomology of the Elbe Sandstones*. Conference and poster show, Prysk, November 22, 2024.

BLAŽEJ L. (ed.) 2024: *Entomologie Labských pískovců. Sborník abstraktů z postershow, Prysk, 22. listopad 2024. (Entomology of the Elbe Sandstones. Collection of abstracts from the poster show, Prysk, November 22, 2024)*. Správa národního parku České Švýcarsko, Krásná Lípa, & Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, 52 pp. (Czech and English abstracts).

Legenda k obrázkům

Obr. 1. Zahajovací přednáška o entomologii Labských pískovců. Foto J. Šťastný.

Obr. 2. Předobědní blok, přednášející L. Blažej s úvodním příspěvkem o historii a současnosti entomologické činnosti v Labských pískovcích. Foto V. Sojka.

Obr. 3. Předobědní blok, přednášející L. Blažej o metodice a předběžných výsledcích monitoringu společenstva létavého hmyzu v podmáčených smrčínách Labských pískovců po kůrovcové gradaci. Foto V. Sojka.

Obr. 4. Úvodní slovo P. Bauera, náměstka odboru ochrany přírody Správy NP České Švýcarsko. Foto V. Sojka. **Obr. 5.** L. Blažej představuje limitovanou edici lahvového piva Falkenštejn sponzorovanou firmou PROREKO z Varnsdorfu k 25. výročí od založení Entomologického klubu.

Ocenění a jmenování P. Brůhy (**obr. 6**) a P. Moravce (**obr. 7**) čestnými členy Entoklubu. Foto V. Sojka.

Ocenění a jmenování P. Voničky (**obr. 8**) a J. Černého (**obr. 9**; nepřítomen, ocenění předáno dodatečně) čestnými členy Entoklubu. Foto V. Sojka (**obr. 8**) & M. Trýzna (**obr. 9_bude dodáno**).

Obr. 10–11. Poobědový přednáškový blok: příspěvek P. Moravce o střívlíkově *C. auratus* (**obr. 10**; vstupní poznámka J. Janáka) a P. Voničky (**obr. 11**) o výzkumech bučin Lužických hor. Foto J. Šťastný.

Obr. 12. Součástí sobotního 36. setkání Entoklubu bylo slavnostní předání zarámovaného zobrazení větevníčka Lustova (*Diastatotropis lusti*) z Madagaskaru pojmenovaném na počest Zdenka Lusta z Rožan (uprostřed), autoři popisu vlevo L. Blažej a vpravo M. Trýzna, specialista na tuto brouččí čeleď. Foto J. Šťastný.

Obr. 13. Účastníci sobotního 36. setkání Entomologického klubu v zasněženém Prysku. Foto L. Blažej, samospoušť.